

Artikelsgewijze toelichting op Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente IJsselstein 2007

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

Ad a.

Deze bepaling spreekt voor zich; zie ook de in artikel 43 van de Wet maatschappelijke ondersteuning opgenomen citeertitel van de wet.

Ad b.

Het compensatiebeginsel is via het amendement-Miltenburg c.s. (30 131, nr. 65) aan het wetsvoorstel toegevoegd. In het amendement is geen omschrijving van dit begrip opgenomen. Gevolg hiervan is dat er in de wet een begripsomschrijving van het cruciale begrip compensatiebeginsel ontbreekt. Daarom staat de begripsomschrijving van het compensatiebeginsel in de verordening. Voor de begripsomschrijving is gebruik gemaakt van het briefadvies van de Raad voor de Volksgezondheid en de Zorg, de 'uitvinder' van het compensatiebeginsel. Voor wat betreft de gelijkwaardige uitgangspositie is gebruik gemaakt van de toelichting op het amendement, evenals voor wat betreft de termen zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Het onderdeel "aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek" is afkomstig uit artikel 1, lid 1, onder a van de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg).

Ad c.

De term "beperkingen" is ontleend aan de ICF, de International Classification of Functioning, Disability, and Health, opgesteld door de Wereld Gezondheidsorganisatie (World Health Organisation, onderdeel van de Verenigde Naties). Het onder de toelichting op onderdeel 1.2 van dit artikel genoemde amendement-Miltenburg stelt over de ICF: "Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen."

Ad d.

De begripsomschrijving van het begrip "persoon met beperkingen" is afgeleid van de begripsomschrijving van "beperkingen" en van de verschillende terreinen waarvoor op grond van de wet voorzieningen kunnen worden verstrekt. Daarnaast is vanuit de Wvg het onderdeel "aantoonbare beperkingen ten gevolge van ziekte of gebrek" toegevoegd. Mede in verband met de begrenzing van de doelgroep zal immers een objectief criterium nodig zijn. Hierdoor blijft jurisprudentie op grond van de Wvg ten aanzien van dit onderdeel op dit begrip van toepassing.

Ad. e.

De omschrijving van het begrip "mantelzorger" is ontleend aan de begripsomschrijving van "mantelzorg" in de wet (artikel 1, lid 1 onder b van de wet).

Ad f.

Deze begripsomschrijving komt uit de toelichting op eerder reeds genoemde amendement-Miltenburg c.s., dat het compensatiebeginsel aan de wet heeft toegevoegd.

Ad g.

Ook deze begripsomschrijving is, evenals de onder f genoemde, ontleend aan de toelichting op het amendement-Miltenburg c.s., dat het compensatiebeginsel aan de wet heeft toegevoegd.

Ad h.

Deze verordening bevat een regeling voor de verstrekking van voorzieningen op het gebied van hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen. Voorzieningen die niet vallen onder deze categorieën vallen buiten het bereik van deze verordening.

Ad i.

Het gaat hier om direct of uit voorraad beschikbare voorzieningen die met een minimum aan bureaucratie kunnen worden verstrekt. Daarbij valt te denken aan een scala van reeds bestaande of nog te ontwikkelen voorzieningen: collectieve vervoersvoorzieningen, scootermobielpools, algemene woonvoorzieningen zoals klussendiensten en voorzieningendepots, rolstoelpools en vrijwilligersdiensten. De verstrekingsprocedure is eenvoudiger dan bij individuele voorzieningen: een beperkte toegangsbeoordeling, geen formele beslissing (beschikking) en geen eigen bijdragen. In de regel gaat het om eenvoudige en veel voorkomende voorzieningen die bedoeld zijn voor incidenteel of kortdurend gebruik. Kenmerk van algemene voorzieningen is tenslotte dat deze altijd in natura verstrekt worden en nooit als financiële tegemoetkoming of persoonsgebonden budget.

Ad j.

Algemene voorzieningen hebben in het kader van deze verordening voorrang op individuele voorzieningen. Waar mogelijk zal eerst een algemene voorziening worden aangeboden; waar nodig zal een individuele voorziening worden verstrekt. Hoe de keuze zal worden gemaakt tussen beide categorieën voorzieningen, hangt uiteraard helemaal af van de individuele situatie van de aanvrager en de beschikbaarheid van algemene voorzieningen. Door het college vast te stellen beleidsregels moeten afwegingscriteria geven. Verder zal een op de individuele situatie afgestemd medisch advies vaak van groot belang zijn. De algemene voorzieningen hebben primaat en kunnen verder uitgroeien tot voorliggende voorzieningen, wanneer deze zodanig functioneren dat deze gerekend kunnen worden tot de groep voorzieningen zoals maaltijdvoorzieningen en personenalarmering. Voorbeeld: een individuele voorziening in de vorm van hulp bij het huishouden is niet aan de orde in het geval dat het gebruik van "Tafeltje dek je" een adequate oplossing kan bieden.

Ad k.

De bevoegdheid voor het vragen van een eigen bijdrage of eigen aandeel in de kosten van een voorziening vloeit voort uit artikel 15 lid 1 van de wet. Deze kan op het inkomen worden afgestemd, zij het dat daarvoor op basis van artikel 15 lid 3 van de wet bij Algemene Maatregel van Bestuur nadere regels kunnen worden gesteld. Van deze bevoegdheid is gebruik gemaakt door middel van het vaststellen van het landelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning (publicatiedatum AMvB nog niet bekend). In dit Besluit wordt bepaald wat de ruimte is, die gemeentebesturen hebben voor het vaststellen van eigen bijdragen, als ze daartoe willen overgaan.

Ad l.

Naturavoorzieningen zijn voorzieningen die niet in de vorm van enigerlei financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Daarbij kan worden gedacht aan verstrekking in huur, in bruikleen, in eigendom of in de vorm van dienstverlening.

Ad m.

Persoonsgebonden budget: een geldbedrag dat de aanvrager onder door het college bepaalde voorwaarden mag besteden aan een compenserende voorziening naar zijn keuze. Nadere uitwerking omtrent de relatie tussen diverse compenserende voorzieningen en daarbij behorende persoonsgebonden budgetten vindt plaats in het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning (college).

Ad n.

Een financiële tegemoetkoming is een geldbedrag dat is bedoeld om een bepaalde voorziening te verwerven. Het is niet persé een kostendekkende vergoeding, maar een bedrag, bedoeld als tegemoetkoming in de kosten.

Ad o.

Evenals onder de Wvg het geval was, is het ook onder de Wmo niet de bedoeling dat de gemeentelijke overheid voorzieningen verstrekt, waarover de aanvrager, gezien zijn individuele situatie, ook zonder zijn handicap of beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen worden als algemeen gebruikelijk beschouwd. Wat in een concrete situatie als algemeen gebruikelijk te beschouwen is, hangt af van de geldende maatschappelijke normen van het moment van de aanvraag. Het begrip "algemeen gebruikelijk" is geconcretiseerd in de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. Het begrip heeft vaak voor verwarring gezorgd, omdat algemeen gebruikelijke voorzieningen soms wel specifiek voor een handicap worden aangeschaft, maar vanwege hun algemeen gebruikelijke karakter toch niet vergoed worden. Om duidelijk te maken wat in de wet verstaan wordt onder dit begrip is de begripsomschrijving vanuit de jurisprudentie hier in deze verordening opgenomen. Het gaat daarbij om voorzieningen:

- die in de reguliere handel verkrijgbaar zijn;
- die niet speciaal voor gehandicapten bedoeld zijn;
- die niet aanzienlijk duurder zijn dan vergelijkbare producten met hetzelfde doel.

Het begrip "algemeen gebruikelijk" moet overigens niet worden verward met "gebruikelijke zorg", zoals dat onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) is geformuleerd in beleidsregels. Het begrip "gebruikelijke zorg" komt onder de Wmo terug; zie hieronder, onder p.

Ad p.

Het begrip "meerkosten" hangt nauw samen met het begrip "algemeen gebruikelijk"; deze twee begrippen zijn elkanders tegenhangers. De meerkosten zijn de kosten die in een direct oorzakelijk verband staan met het compenseren van de ondervonden beperking of het psychosociaal probleem, zoals die zijn genoemd in artikel 1, lid 1, onder g, achtste volzin van de wet. Een met de persoon als de aanvrager vergelijkbaar persoon zonder die beperking of dat psychosociale probleem heeft deze meerkosten per definitie niet, omdat daarvoor in diens situatie geen noodzaak is. Mede op de bestrijding van deze meerkosten, dus de kosten die voor een persoon als de aanvrager niet algemeen gebruikelijk zijn, is de wet gericht.

Ad q.

Het uitgangspunt van deze begripsomschrijving ligt in het Protocol Gebruikelijke zorg, zoals tot aan de invoering van de wet door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) werd toegepast als verzameling beleidsregels voor de AWBZ-indicatiestelling voor huishoudelijke zorg. Het is op enkele punten aangepast om te voorkomen dat problemen die in de AWBZ met dit begrip speelden ook naar de wet overgaan. Zo is in plaats van "volwassenen" de term "meerderjarigen" opgenomen en is het begrip "gemeenschappelijke huishouding voeren" vervangen door het begrip "gemeenschappelijk een woning bewonen".

Ad r.

De invoering van het persoonsgebonden budget maakt het opnemen van het begrip "budgethouder" noodzakelijk. De budgethouder is de persoon die de beschikking krijgt over het budget en over de besteding daarvan ook verantwoording dient af te leggen.

Ad s.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente IJsselstein geeft uitvoering aan deze verordening.

Ad t.

Het college zal in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente IJsselstein nadere invulling geven aan het bepaalde in deze verordening en beleidsregels voor de uitvoering opstellen.

Artikel 1.2 Beperkingen bij het verlenen van individuele voorzieningen

Lid 1

Ad a.

Het probleem van het individu dient op grond van de wet te worden gecompenseerd. Dat individuele probleem staat dan ook centraal bij de beoordeling van de aanvraag voor een voorziening op grond van de wet.

Ad b.

Deze definitie is in zijn kern ontleend aan de Verordening voorzieningen gehandicapten 2004 en aan de wet aangepast. Wat langdurig noodzakelijk is, is afhankelijk van de concrete situatie. Het kan, in tijd uitgedrukt, gaan om twee maanden, bijvoorbeeld bij mensen die in een terminaal ziektestadium verkeren. Het kan ook gaan om veertig jaar, in situaties waarin de beperking bijvoorbeeld aangeboren is en stabiel van aard is. Kenmerk is in beide genoemde situaties dat de ondervonden beperking, naar de stand van de medische wetenschap op het moment van de aanvraag, onomkeerbaar is. Er is dus redelijkerwijs geen verbetering te verwachten in de situatie van de aanvrager. In dit kader zal de prognose van groot belang zijn. Zegt de prognose dat de betrokkene na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag men van kortdurende noodzaak uitgaan. Bij een wisselend beeld, waarbij verbetering in de toestand periodes van terugval opvolgen, kan echter uitgegaan worden van een langdurige noodzaak. De medisch adviseur speelt bij het antwoord op de vraag of er al dan niet sprake is van een langdurige noodzaak voor de betreffende voorziening een belangrijke rol. Voor langere tijd betekent in ieder geval dat wie tijdelijke beperkingen heeft, bijvoorbeeld door een ongeluk, terwijl vast staat dat de handicap van voorbijgaande aard is, niet voor een voorziening in het kader van deze verordening in aanmerking komt. Betrokkene kan een beroep doen op de hulpmiddelendepots van de Thuiszorgorganisaties, die opgezet zijn in het kader van de AWBZ. Uit deze depots kan men twee maal drie maanden een hulpmiddel gratis lenen, welke periode kan worden verlengd, zij het dat dan huur is verschuldigd. Waar precies de grens ligt tussen kortdurend en langdurig, ligt zal van situatie tot situatie verschillen.

Een uitzondering op de regel dat de aangevraagde voorziening langdurig noodzakelijk moet zijn, wordt gevormd door situaties waarin voor een afzienbare periode hulp bij het huishouden nodig is, bijvoorbeeld bij ontslag uit het ziekenhuis na een opname of bij een ontregeld huishouden.

Ad c.

Voorzieningen die in het kader van deze verordening worden verstrekt, dienen naar objectieve maatstaven gemeten zowel adequaat als de meest goedkope voorziening te zijn. Met nadruk wordt hierbij gesteld dat met het begrip adequaat bedoeld wordt: volgens objectieve maatstaven nog toereikend. Hoewel datgene wat de aanvrager als adequaat beschouwt mee zal moeten wegen in de beoordeling van het adequaat zijn van de voorziening, zal ook het criterium van het goedkoop zijn (de kosten van de voorziening) een rol spelen bij de uiteindelijke beoordeling van het al dan niet adequaat zijn van een voorziening. Het gaat immers om gemeenschapsgeld. Eigenschappen die kostenverhogend werken zonder dat deze de voorziening meer adequaat maken, zullen in principe niet voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij kan een overweging zijn dat de bruikbaarheid van een voorziening niet alleen door technische en functionele aspecten bepaald wordt. Tevens is het denkbaar dat een product dat duurder is dan een vergelijkbaar product, langer meegaat en dus uiteindelijk goedkoper is. Wat betreft het kwaliteitsniveau waarvan uitgegaan kan worden, moge het duidelijk zijn dat bij een verantwoord, maar ook niet meer dan dat, niveau dient te worden aangesloten. Het is uiteraard wel mogelijk een adequate voorziening te verstrekken, die duurder is dan de goedkoopst-adequate voorziening, mits de aanvrager bereid is het prijsverschil uit eigen middelen te betalen. Het begrip goedkoopst-adequaats geeft het college mogelijkheden tot sturen binnen het beleid.

Lid 2

De collectieve vervoersvoorziening is in die zin collectief te noemen dat het aanbod voor ieder individu gelijk is. Hoewel in de systematiek van deze verordening de collectieve voorziening als individuele voorziening geldt, is er in dit geval dus geen sprake van een volledig op het individu gerichte voorziening. De reden dat de collectieve vervoersvoorziening niet als algemene voorziening is gekwalificeerd is gelegen in het feit dat voor de collectieve vervoersvoorziening een zelfde aanvraagprocedure moet worden doorlopen als bij andere individuele voorzieningen. Er is aldus geen sprake van een regelarme voorziening met een beperkte toegangscontrole door de aanbieder.

Lid 3

Ad a.

Algemeen gebruikelijke voorzieningen zijn voorzieningen waarover een met de aanvrager vergelijkbare persoon, ook los van de beperking, zou kunnen beschikken. Deze voorzieningen hoeven niet te worden verstrekt. Dit beginsel wordt al tientallen jaren gehanteerd in de sociale wetgeving (AAW/WAO, voormalige Wet-Rea, Wvg) en heeft tot een omvangrijke jurisprudentie geleid, die is vastgelegd in de definitie van dit begrip, zoals opgenomen in artikel 1, onder o. van deze verordening. Wat in een concreet geval algemeen gebruikelijk is, hangt dus in beginsel af van de aard van de gevraagde voorziening. Daarnaast speelt de situatie van de aanvrager een rol, gezien in relatie tot de maatschappelijke normen op het moment van de aanvraag. Met name die financiële situatie van de aanvrager kan leiden tot een uitzondering op het beginsel dat geen algemeen gebruikelijke voorzieningen worden verstrekt. Uit de bovengenoemde jurisprudentie blijkt immers dat een dergelijke uitzondering zich voordoet als het inkomen van de aanvrager, mede door aantoonbare kosten ten gevolge van zijn beperking, onder het in diens situatie geldende bijstandsniveau dreigt te geraken. Een andere uitzondering is het ten gevolge van een plotseling optredende handicap moeten vervangen van zaken die nog niet zijn afgeschreven; dat zou zonder die handicap immers ook niet gebeuren.

Ad b.

Een algemene voorziening heeft het primaat ten opzichte van een individuele voorziening op grond van deze verordening. Zie verder onder Begripsbepalingen, artikel 1.1. onder i.

Ad c.

In de wet is, in tegenstelling tot de situatie bij de Wet voorzieningen gehandicapten, geen specifieke bepaling opgenomen, waaruit blijkt dat de compensatieplicht zich beperkt tot in de gemeente woonachtige personen, hoewel artikel 11 van de wet spreekt over ingezetenen. Dit artikel is opgenomen om aanvragers die niet woonachtig zijn in IJsselstein uit te sluiten.

Ad d.

Deze afwijzingsgrond is afkomstig uit de Modelverordening Wet voorzieningen gehandicapten en is bedoeld voor situaties waarin gebruikte materialen voor problemen zorgen.

Ad e.

In sommige gevallen gebruiken mensen al jaren voorzieningen en vragen zij na het optreden van een beperking voorzieningen aan, die in hun situatie kunnen leiden tot de conclusie dat het optreden van beperkingen geen meerkosten met zich meebrengt. Daarvoor is deze bepaling bedoeld.

Ad f.

Hier wordt bedoeld op de situatie dat de aanvrager een voorziening aanvraagt, nadat deze reeds door de aanvrager gerealiseerd of aangekocht is. Omdat het college dan geen mogelijkheden meer heeft de voorziening volgens het vastgestelde beleid te verstrekken, noch anderszins invloed heeft op de te verstrekken voorziening, kan in deze situatie de voorziening worden geweigerd. Bijvoorbeeld nadat het college een beslissing over de aanvraag voor een woningaanpassing heeft genomen mag een aanvang worden gemaakt met de werkzaamheden. Pas op dat moment heeft het college alle op de aanvraag betrekking hebbende gegevens beoordeeld en op grond hiervan een besluit genomen over de te treffen voorziening.

Door deze regeling wordt voorkomen dat een voorziening waar vroegtijdig mee is begonnen uiteindelijk niet overeenstemt met hetgeen het college als goedkoopst-adequate voorziening beschouwt. Het college kan bijvoorbeeld ook factoren mee laten wegen, die buiten de woonruimte van de aanvrager gelegen zijn, zoals een beschikbare aangepaste of goedkoop aan te passen woning elders, of een losse woonunit, waardoor een woningaanpassing wellicht niet noodzakelijk is.

Ander voorbeeld.

Pas nadat het college een positieve beschikking voor een financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuizing heeft afgegeven, komt een aanvrager hiervoor in aanmerking. Pas nadat advies is verkregen en de gemeente een afweging heeft gemaakt welke oplossing het meest adequaat is, kan de aanvrager tot verhuizen overgaan. Met deze voorwaarde wordt tevens voorkomen dat de gemeente achteraf, nadat de aanvrager reeds is verhuisd, met een claim voor een verhuiskostenvergoeding geconfronteerd wordt. In bepaalde gevallen kan het echter nodig zijn dat de aanvrager snel moet beslissen, omdat de woning anders aan een andere woningzoekende wordt toegewezen. In deze of andere urgente gevallen is het verkrijgen van toestemming van het college ook voldoende. Maar in alle gevallen dient de aanvrager voorafgaand aan de verhuizing schriftelijk toestemming van de gemeente te hebben verkregen. Het hoeft hier uiteraard niet te gaan om de feitelijke verhuizing, maar om een situatie waarin men bepaalde onomkeerbare stappen die in de regel voorafgaan aan een verhuizing heeft gezet, zoals het sluiten van een koop-, huur- of erfpachtovereenkomst inzake de te betrekken woning.

Ad g.

De aanvraag kan ook worden geweigerd, als het gaat om een voorziening die reeds eerder is verstrekt, terwijl het de aanvrager verwijtbaar is dat het middel verloren is gegaan, bijvoorbeeld door roekeloosheid of verwijtbare onachtzaamheid, dus niet als de aanvrager geen schuld treft. Als een ander aansprakelijk is voor het verloren gaan, dient bekeken te worden of het mogelijk is deze derde door de aanvrager hiervoor aansprakelijk te doen stellen om zodoende de kosten te kunnen verhalen. Als in een woning een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht, heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. Als bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan kan op dat moment geen beroep op deze verordening worden gedaan.

Ad h.

Hier geldt uiteraard het beginsel van proportionaliteit. Als het gegevens van ondergeschikte aard betreft, kunnen de onjuistheden gemakkelijk worden hersteld. Betreft het echter gegevens die van invloed blijken te zijn op de beoordeling of de aanvrager voor een voorziening in aanmerking komt, dan zal dit in beginsel tot gevolg hebben dat de voorziening wordt afgewezen.

Hoofdstuk 2 Vorm van te verstrekken individuele voorzieningen

Artikel 2.1 Keuzevrijheid en nadere regelgeving

De in artikel 6 van de wet genoemde verplichting om bij een aanspraak op een individuele voorziening de keuze te bieden tussen een verstrekking in natura en een persoonsgebonden budget is niet absoluut. Er kunnen overwegende bezwaren bestaan om niet over te gaan tot verstrekking van een persoonsgebonden budget. Het college kan regels stellen om af te wegen in welke gevallen er sprake is van bezwaren van overwegende aard, die reden zijn om geen persoonsgebonden budget te verstrekken.

Naast deze keuzevrijheid bestaat er nog een tweede vorm van keuzevrijheid, namelijk de vrijheid om bij voorzieningen in natura te kiezen uit meerdere aanbieders. Deze keuzevrijheid wordt niet in deze verordening, maar in het Besluit maatschappelijke ondersteuning, uitgewerkt.

Financiële tegemoetkomingen kunnen worden verstrekt voor voorzieningen die niet in natura vertrekt (kunnen) worden, zoals de kosten van tijdelijke huisvesting en huurderiving bij een woningaanpassing. Bij deze woonvoorzieningen is dus ook de verstrekking van een persoonsgebonden budget niet aan de orde.

Nadere regelgeving omtrent de reikwijdte van het voorzieningenniveau wordt eveneens uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 2.2 Voorziening in natura

Het doel van deze bepaling is het vastleggen van de rechten en plichten van het college en de aanvrager. Deze bepaling is bedoeld voor de situatie waarin het college eigenaar blijft van de verstrekte voorziening in natura of het college de zorg in natura zelf geregeld heeft. of wanneer het college een derde inschakelt voor het verlenen van diensten (hulp bij het huishouden).

Artikel 10 van de wet stelt weliswaar dat het verlenen van maatschappelijke ondersteuning zo veel mogelijk aan derden moet worden overgelaten, maar als dat redelijkerwijs niet mogelijk is kan gekozen worden voor het door de gemeente zelf verlenen van de maatschappelijke ondersteuning. Als een voorziening in eigendom wordt verstrekt, is er uiteraard niet een dergelijke overeenkomst nodig.

Artikel 2.3 Financiële tegemoetkoming

Om te waarborgen dat de verstrekte financiële tegemoetkoming wordt besteed aan een noodzakelijke voorziening en niet aan zaken die los staan van de doelen die met de wet worden beoogd, kunnen bij beschikking voorwaarden worden verbonden aan de verstrekking op grond van de wet. Deze bepaling biedt daartoe de mogelijkheid en moet worden gezien in relatie tot de bepalingen uit hoofdstuk 7 van deze verordening,

Artikel 2.4 Persoonsgebonden budget

Het persoonsgebonden budget dient gezien te worden als een manier waarop een toegekende voorziening wordt verstrekt. Lid 1 van dit artikel spreekt dan ook voor zich en sluit aan op artikel 6 van de wet. Hierin is vastgelegd dat alleen bij toekenning van *individuele* voorzieningen in beginsel de keuze voor een persoonsgebonden budget moet worden geboden. Algemene voorzieningen vallen niet onder deze eis en worden ook niet geregeld via deze verordening.

Onder a is bepaald dat de hoogte van het persoonsgebonden budget is gekoppeld aan de tegenwaarde van de te verstrekken goedkoopst-adequate voorziening. Er moet immers een referentiebedrag zijn, waarop het persoonsgebonden budget kan worden gebaseerd. "Goedkoopst adequaat" is een objectief vaststelbaar referentiepunt. Voorts kan een aanvullend bedrag worden vastgesteld voor de kosten van instandhouding van de voorziening. Voor de diverse soorten voorzieningen wordt nadere regelgeving uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning, waarvoor de bepaling onder b is opgenomen. In dit besluit wordt ook uitgewerkt hoe de omvang van een persoonsgebonden budget wordt bepaald. Het gaat om een veelheid van verschillende persoonsgebonden budgetten voor verschillende voorzieningen. Ter bevordering van de rechtsgelijkheid zijn eenduidige richtlijnen hiervoor noodzakelijk. Invulling van deze richtlijnen vindt plaats in het Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente en eventuele aanvullende beleidsregels van het college.

Lid 2 bepaalt dat in elk geval de belangrijkste aspecten van het persoonsgebonden budget in de toekenningsbeschikking worden vastgelegd. Het gaat om de omvang ervan (de hoogte van het budget), maar het kan ook gaan om de periode waarover het budget wordt toegekend. Het spreekt voor zich dat dergelijke beschikkingen uiterst zorgvuldig moeten worden geformuleerd.

In lid 3 is neergelegd de algemene eis dat er een programma van eisen wordt vastgesteld, waarin wordt aangegeven aan welke eisen de met het persoonsgebonden budget te verwerven voorziening moet voldoen. Het programma van eisen is dus een belangrijk document; als hieraan niet wordt voldaan, kan dat gevolgen hebben voor de afrekening van het toegekende budget.

Lid 4 regelt de feitelijke betaling van het persoonsgebonden budget. Over de wijze waarop de betaling plaatsvindt, kunnen door het college nadere regels worden gesteld. Gedacht kan worden aan betaling in termijnen, bijvoorbeeld bij hulp bij de huishouding of in situaties waarin er twijfels zijn over het budgetbeheer. Zo kunnen financiële risico's voor de gemeente worden beperkt en worden aanvragers minder snel geconfronteerd met hoge terugvorderingsbedragen.

Lid 5

De gemeente is zelf verantwoordelijk voor de rechtmatige en doelmatige besteding van gelden op grond van de wet en heeft ook zelf de bevoegdheid om vast te stellen in hoeverre er wordt gecontroleerd of aanvragers hun persoonsgebonden budget besteden conform de toekenningsvoorwaarden. Het is dus aan de gemeenteraad en het college om in de verordening en beleidsregels te bepalen hoe die controle plaatsvindt en daarbij de afweging te maken tussen volledige controle en steekproefsgewijze controle. Afhankelijk van de vraag waarvoor het persoonsgebonden budget is bedoeld en de wijze waarop de noodzakelijke voorziening is verkregen, worden bewijsstukken opgevraagd bij de budgethouder. Om zoveel mogelijk administratieve lasten te besparen, is hier gekozen voor een steekproefsgewijze controle, waarbij een bepaald gedeelte van de toegekende persoonsgebonden budgetten wordt gecontroleerd via het opvragen van gegevens bij de budgethouders. Hierbij kan gedacht worden aan facturen in situaties waarin voorzieningen zijn aangeschaft bij een leverancier, betalingsbewijzen in situaties waarin uitbetaling heeft plaatsgevonden aan iemand die hulp bij het huishouden heeft verleend. In situaties waarin men iemand in dienst heeft genomen voor het verrichten van hulp bij het huishouden, kunnen ook gegevens uit de salarisadministratie worden opgevraagd.

Op grond van lid 6 kan het college het toegekende persoonsgebonden budget geheel of gedeeltelijk terug vorderen. Mocht uit de controle blijken dat hiertoe aanleiding is, dan dient de in hoofdstuk 7 genoemde procedure te worden gevolgd.

Artikel 2.5 Eigen bijdrage en eigen aandeel

Artikel 15 van de wet biedt de mogelijkheid bij verstrekking van voorzieningen in natura of een persoonsgebonden budget eigen bijdragen te vragen. Artikel 19 van de wet biedt de mogelijkheid de hoogte van financiële tegemoetkomingen af te stemmen op het inkomen van degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend, het zogeheten eigen aandeel. In dit artikel stelt de gemeenteraad vast van deze mogelijkheid gebruik te maken. Binnen de aangegeven grenzen van genoemde Algemene Maatregel van Bestuur worden de verschillende bedragen zodanig vastgesteld, dat ten aanzien van de eigen bijdragen en inkomensbepalingen voor het eigen aandeel in de kosten het voormalige Wvg-beleid zoveel mogelijk wordt voortgezet en voor het overige de nieuwe wettelijke mogelijkheden op grond van de wet maximaal worden benut. De wijze waarop dit wordt uitgevoerd, wordt vastgelegd door het college in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Hoofdstuk 3 Hulp bij het huishouden

Artikel 3.1 Vormen van hulp bij het huishouden

In artikel 4, eerste lid 1 van de wet wordt het college opgedragen om voorzieningen aan te bieden ter ondersteuning van het voeren van een huishouden. In deze verordening wordt dit onderdeel opgesplitst in twee onderdelen. In hoofdstuk 3 van deze verordening gaat het om de voorziening "hulp bij het huishouden" en in hoofdstuk 4 gaat het om "woonvoorzieningen". Bij het interpreteren van het begrip "voeren van een huishouden" is er van uitgegaan dat een persoon pas behoefte kan hebben aan hulp bij het huishouden, als dat huishouden in een voor hem geschikte woning is gesitueerd. Vandaar dat de onder de Wvg bestaande woonvoorzieningen onder dit begrip zijn gebracht.

Onder de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) werd gesproken van de functie huishoudelijke verzorging. Om aan te geven dat onder de Wmo sprake is van een eigen begrip, wordt in deze verordening het begrip "hulp bij het huishouden" geïntroduceerd.

Hulp bij het huishouden kan als individuele voorziening in twee vormen worden aangeboden. De individuele voorziening kan bestaan uit een voorziening in natura of uit een persoonsgebonden budget. De voorwaarden worden nader uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 3.2 Het recht op hulp bij het huishouden

Het gaat hier om een vorm van persoonlijke dienstverlening. In aanmerking komen in eerste instantie personen met een aantoonbare beperking ten gevolge van ziekte of gebrek. Verder komen in aanmerking mantelzorgers in het kader van de zogenaamde respijtzorg. Het is daarbij niet de bedoeling van de wetgever dat het huishouden van de mantelzorger wordt overgenomen, maar overname van het huishouden van degene die de mantelzorg ontvangt is wel degelijk mogelijk.

Van persoonlijke dienstverlening is overigens ook sprake, als hiervoor een algemene voorziening zoals bedoeld in artikel 1.2, derde lid, onder b kan worden aangesproken. Het verschil met de individuele voorziening zit echter in de toekenningsprocedure die bij de individuele voorziening meer op de persoon is afgestemd en in de regel meer geschikt zal zijn voor de wat grotere en langduriger behoefte aan hulp. Een algemene voorziening kent een snelle en eenvoudige dienstverleningsoplossing zonder veel administratieve rompslomp voor aanbieder en aanvrager. Hierbij moet gedacht worden aan vormen van direct beschikbare hulp bij het huishouden vanuit bijvoorbeeld een wijksteunpunt, met name voor eenvoudige werkzaamheden, al dan niet op basis van een kortdurende hulpbehoefte. Deze vorm van hulp bij het huishouden kan wellicht op termijn ook binnen de gemeente beschikbaar komen. Slechts als deze niet beschikbaar is of deze geen snelle en adequate oplossing kan bieden, kan een individuele voorziening zoals bedoeld in deze verordening worden toegekend.

Artikel 3.3 Gebruikelijke zorg

Bij het vaststellen van de aanspraak op hulp bij het huishouden wordt allereerst gezien of en in hoeverre eventueel andere personen binnen de leefeenheid zelf de problemen kunnen oplossen. Deze ontwikkeling is al onder de AWBZ-indicatiestelling in gang gezet vanaf het midden van de jaren 90 van de vorige eeuw. Voor zover de ondervonden problemen door middel van dergelijke gebruikelijke zorg kunnen worden opgelost, is er geen aanspraak op hulp bij het huishouden. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning wordt bepaald hoe er rekening wordt gehouden met gebruikelijke zorg bij het vaststellen van een aanspraak op een voorziening voor hulp bij het huishouden.

Artikel 3.4 Omvang van de hulp bij het huishouden

Lid 1

Omdat hulp bij het huishouden uiteindelijk altijd in de vorm van dienstverlening zal worden verstrekt, moet de omvang in tijd worden vastgesteld. In de AWBZ werd tot de invoering van de wet geïndiceerd in klassen. Klassen zijn te vergelijken met standaardporties. Elke klasse is gekoppeld aan een minimum en een maximum aantal uren per week binnen een vaste bandbreedte. Als men bijvoorbeeld een indicatie heeft voor 1,5 uur hulp, wordt men ingedeeld in klasse 1. Mocht de behoefte aan hulp van de aanvrager enigszins stijgen of dalen binnen de bandbreedte van de toegekende klasse, dan hoeft daarvoor niet opnieuw geïndiceerd en beschikt te worden. Zowel voor de gemeente als voor aanvragers is dat een administratief voordeel. Materieel zou dit voor beide partijen echter enigszins negatief of positief kunnen uitpakken. Als die zorgbehoefte, uitgedrukt in uren, zich onderaan de bandbreedte bevindt, zou men voordelig uit zijn.

Is de behoefte aan uren gelegen vlak onder het plafond van de klasse, dan zou het voordeel minder zijn. Zolang de objectief vastgestelde behoefte echter binnen de bandbreedte blijft, is er sprake van een toereikende voorziening.

Lid 2

Voor zover hulp bij de huishouding nodig is, die klasse 6 overstijgt, is het mogelijk additionele uren aan deze hoogste klasse toe te voegen. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning wordt door het college het daarbij passende uurbedrag vastgelegd.

Artikel 3.5 Omvang van het persoonsgebonden budget

Deze bepaling spreekt voor zich en sluit nauw aan op artikel 3.4. De vastlegging houdt verband met prijsindexering zoals genoemd in artikel 8.3.

Hoofdstuk 4 Woonvoorzieningen

Artikel 4.1 Type woonvoorzieningen

Lid 1 (verhuizing en inrichting)

Het college kan besluiten om een financiële tegemoetkoming te verstrekken in de kosten van verhuizing en inrichting, als verhuisd wordt naar een aangepaste of een goedkoper dan de reeds bewoonde woonruimte aan te passen woning. Hierbij maakt het college de afweging of het financiële tegemoetkoming in de verhuiskosten wil geven of dat de woning van de persoon met beperkingen aangepast moet worden. Als aangepaste of aanpasbare woningen beschikbaar zijn, kan uit doelmatigheidsoverwegingen de voorkeur gegeven worden aan verhuizen boven het aanpassen van de huidige woonruimte. Bij de uiteindelijke keuze van de te verstrekken voorziening wordt een afweging gemaakt tussen de kosten van het verhuizen versus het aanpassen van de huidige woonruimte. Tevens moet bij de afweging verhuizen of aanpassen rekening gehouden worden met de sociale omstandigheden waarin de persoon met beperkingen zich bevindt, zoals de aanwezigheid van mantelzorg. Zie verder ook (toelichting) artikel 4.2, lid 4.

Uitgangspunt van het gemeentelijke beleid is dat zo goed mogelijk gebruik wordt gemaakt van de voorraad aangepaste woningen in de gemeente. Het registreren van aangepaste woningen kan hierbij een hulpmiddel zijn. Om zo doelmatig mogelijk met de aangepaste voorraad woningen om te kunnen gaan kan het wenselijk zijn dat, als de band tussen persoon met beperkingen en woning is verbroken (bijvoorbeeld door overlijden van de persoon met beperkingen), deze woning opnieuw aan een andere persoon met beperkingen wordt toegewezen met toestemming van de achterblijvende huurders. In dat geval zullen de achterblijvende huurders naar een andere woonruimte moeten verhuizen.

Het verlenen van deze woonvoorziening kan als stimuleringsmaatregel gezien worden. Het college kan besluiten om een financiële tegemoetkoming te verstrekken ten behoeve van het vrijmaken van een aangepaste woning. Als het college de achterblijvende gezinsleden verzoekt om de woning vrij te maken, kunnen zij in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuizing en inrichting met een maximum zoals genoemd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Er kunnen verschillende redenen zijn op grond waarvan de gemeente besluit om het vrijkomen van een woning te stimuleren door het verstrekken van deze financiële tegemoetkoming. Hierbij kan gedacht worden aan de hoogte van de eerder gemaakte investeringskosten van de vrij te maken woning, bijvoorbeeld als de woning voor een door het college te bepalen bedrag in het verleden is aangepast. Een andere reden voor het verstrekken van deze financiële tegemoetkoming kan zijn dat daarmee voorkomen wordt dat een woning voor meer dan een soortgelijk bedrag dient te worden aangepast. Afhankelijk van de situatie kan het college in uitzonderlijke gevallen de hoogte van de tegemoetkoming laten afhangen van de concrete situatie. Het instrument wordt immers als stimulans aangewend om de medewerking van huurders te krijgen bij het vrijmaken van de woning voor een persoon met beperkingen. Aan de vaststelling van de hoogte van de bedragen moet een goede motivatie ten grondslag liggen om te voorkomen dat bepaalde bedragen verworden tot (hoge) standaardbedragen. Het verdient daarom de voorkeur om van een vast bedrag uit te gaan en daar slechts in zeer exceptionele gevallen van af te wijken. Een kanttekening die gemaakt moet worden bij het bieden van een financiële tegemoetkoming om een woning vrij te maken, is dat dit middel alleen een stimulans is en geen garantie biedt dat de woning daadwerkelijk vrij komt.

Wanneer een woning wordt vrijgemaakt, kan er twee keer een financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuizing en inrichting worden verstrekt: allereerst aan degene die de woning vrijmaakt en vervolgens aan de persoon met beperkingen die naar de vrijgemaakte woning verhuist. De totaalkosten hiervan zullen een onderdeel uitmaken van de afweging of er deze financiële tegemoetkoming verstrekt zal worden dan wel een woning aangepast moet worden.

Lid 2 (*woningaanpassingen en nagelvaste woontechnische woonvoorzieningen*)

Het gaat hierbij om bouwkundige (onroerende) woningaanpassingen die de ergonomische belemmeringen van de persoon met beperkingen wegnemen of gedeeltelijk wegnemen. Ergonomische belemmering wil zeggen: een bouwkundige of woontechnische belemmering die aantoonbaar in de weg staat aan het normale gebruik van de woonruimte, als gevolg van lichamelijke functionele beperkingen van de betreffende persoon. Welke kosten van bouwkundige en woontechnische aanpassingen voor een woonvoorziening in aanmerking komen, wordt uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Lid 3 (*woonvoorzieningen van niet-bouwkundige en niet-woontechnische aard*)

Onder een woonvoorziening waarbij geen sprake is van een ingreep van bouw- of woontechnische aard, zal in de praktijk met name een financiële tegemoetkoming voor woningsanering in verband met CARA of het verstrekken van rolstoeltapijt verstaan worden. Ook kunnen onder deze categorie worden begrepen hulpmiddelen voor baden, wassen en douchen, die niet nagelvast aan de woning zijn bevestigd, alsmede mobiele patiëntenliften. Deze laatste twee categorieën roerende woonvoorzieningen kunnen ook in de vorm van een voorziening in natura worden verstrekt, bijvoorbeeld in bruikleen of huur, zodat hergebruik mogelijk is. Verder kunnen kosten van tijdelijke huisvesting, huurderiving en verzekering ook als woonvoorzieningen van niet-bouwkundige en niet-woontechnische aard worden aangemerkt (zie verder artikel 4.8, lid 4 t/m 9).

Lid 4

Sub a (*verwijderen van voorzieningen*)

Uitgangspunt voor het gemeentelijke beleid is om zo weinig mogelijk voorzieningen uit de woning te verwijderen en aangepaste woningen zo veel mogelijk aan andere kandidaten toe te wijzen. In uitzonderlijke gevallen kan de gemeente ertoe overgaan om tegemoet te komen aan de risico's die een verhuurder loopt, als de band tussen de woning en de persoon met beperkingen verbroken wordt en er niet binnen een bepaalde termijn (bijvoorbeeld zes maanden) een geschikte kandidaat kan worden gevonden voor de woning. Tevens moet dan niet bekend zijn dat binnen afzienbare tijd (bijvoorbeeld drie maanden) een kandidaat zich voor de woning zal aanmelden (bijvoorbeeld iemand die in een revalidatiecentrum verblijft). Een derde voorwaarde is dat door de aanwezigheid van specifieke voorzieningen de woning niet verhuurd kan worden. Als aan alle drie de voorwaarden is voldaan, kan de gemeente de kosten van het verwijderen van de voorzieningen compenseren.

Als deze mogelijkheid in uitzonderlijke gevallen wordt geboden, zal eerder medewerking van verhuurder verkregen worden, maar wordt tegelijkertijd door het stellen van een termijn voorkomen dat voorzieningen te snel uit een woning worden verwijderd zonder dat men voldoende tijd heeft gehad een geschikte kandidaat voor de woning te vinden.

Sub b (*uitraasruimte*)

Een uitraasruimte is een verblijfsruimte waarin een persoon die vanwege een gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont, zich kan afzonderen of tot rust kan komen. Een zeer specifieke voorziening dehalve, die alleen op basis van een specifieke noodzaak en op basis van een specifieke beperking kan worden verstrekt. Het zal in de regel gaan om een kleine, veilige en prikkelarme ruimte. Het vereiste dat gesteld wordt aan een bouwkundige woonvoorziening, namelijk dat deze betrekking moet hebben op het opheffen of verminderen van ergonomische belemmeringen, wordt niet aan een uitraasruimte gesteld. Er bestaat geen compensatieplicht als de betreffende persoon zijn hoofdverblijf heeft of zal hebben in een AWBZ-instelling. De uitraasruimte kan niet onder het bezoekerbaar of logeerbaar maken (artikel 4.7, lid 4) worden gebracht.

Geen compensatieplicht is er als het gaat om zaken die niet de persoon zelf betreffen. Geluidsisolatie om huisgenoten en burens tegen lawaai te beschermen valt er niet onder.

Lid 5 (*persoonsgebonden budget*)

Alleen voor individuele voorzieningen in natura geldt de mogelijkheid om in plaats daarvan te kunnen kiezen voor een persoonsgebonden budget. De voorwaarden worden nader uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 4.2 Het recht op een woonvoorziening

Lid 1

Primair zal gekeken worden of verhuizing mogelijk en zinvol is. Dat wil zeggen dat een passende woning beschikbaar is of op korte termijn beschikbaar komt. Onder passende woning dient hier begrepen te worden een woning die met betrekkelijk lage investering volledig aangepast kan worden.

Is er geen passende woning beschikbaar, dan kan het college besluiten een van de andere voorzieningen te verstrekken. Overigens kunnen hierbij ook andere omstandigheden een rol spelen, zoals de (on)mogelijkheid van de persoon met beperkingen te verhuizen, opgebouwde mantelzorg, etc. Als de gemeente, nadat alle factoren in de overweging zijn meegenomen, tot de conclusie komt dat verhuizing de goedkoopst-adequate oplossing is, dan heeft bij het verstrekken van de woonvoorziening de financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuizing en (her)inrichting het *primaat*.

Lid 4 geeft een aantal mogelijkheden af te wijken van het primaat van verhuizen. Dit lid geldt echter alleen als er sprake is van een eenmalig beroep op woonvoorzieningen. Als er sprake is van een progressief ziektebeeld, waardoor er in de toekomst meerdere aanpassingen nodig zijn, is dit lid niet van toepassing. Bij meerkosten ten gevolge van verhuizing kan onder andere gedacht worden aan een groter, kostenverhogend beroep op professionele hulpverlening als uitvloeisel van het noodgedwongen stoppen van de mantelzorg.

Volgens Wvg-jurisprudentie is een verhoging van de woonlasten (huur, ozb, etc.), die de draagkracht te boven gaat en niet opgevangen kan worden door middel van toeslag op grond van de Wet op de huurtoeslag en gemeentelijke kwijtscheldingen, reden om de verhuisplicht niet op te leggen.

Lid 5 (*verwijderen woonvoorziening*)

Het is doelmatiger om een nieuwe kandidaat voor de al aangepaste woning te vinden; lid 1 geldt dan ook als primaat ten opzichte van dit artikel. Naast de in dit artikel genoemde voorwaarden kan als voorwaarde nog gesteld worden dat alleen subsidiëring van het weghalen van een voorziening mogelijk is wanneer het voorzieningen betreft die de woning slecht verhuurbaar of onverhuurbaar doen zijn. Een gehandicapte met een eigen woning of diens nabestaande komt niet in aanmerking voor subsidiëring voor het weghalen van voorzieningen.

Het niet op voorhand in alle gevallen uitsluiten van subsidiëring van het weghalen van voorzieningen kan stimuleren dat de medewerking van de verhuurders eerder verkregen kan worden. Het subsidiëren van het weghalen van voorzieningen kan echter nimmer als (wettelijke) verplichting gezien worden.

Lid 7 (*kosten keuring, onderhoud en reparatie*)

Alleen voor bepaalde voorzieningen komen kosten van keuring, onderhoud en reparatie voor een woonvoorziening in aanmerking. De maximale vergoeding wordt vermeld in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Voor een woonvoorziening die buiten de hier genoemde regelingen tot stand is gekomen (bijvoorbeeld op basis van subsidieregelingen van de Ziekenfondsraad) kunnen deze kosten alleen met toepassing van de hardheidsclausule worden vergoed. Hiervoor dient de betreffende voorziening wel te voldoen aan de kwaliteitseisen zoals die gesteld worden aan de voorzieningen die vallen onder genoemde regelingen.

Lid 8 (*weigeringsgronden*)

Sub a

Als een persoon met beperkingen een voor zijn beperkingen adequate woning woont, bestaat uiteraard altijd het recht tot verhuizing. Bij die verhuizing mag van deze persoon verwacht worden dat deze rekening houdt met de aanwezige omstandigheden, ook de omstandigheden die te maken hebben met de beperkingen. Dat betekent dat gezocht zal moeten worden naar een woning die weer adequaat is. Dit kan in een tweetal situaties anders liggen. Als op basis van ziekte of gebrek de beperkingen zullen verergeren en op korte termijn belemmeringen bij het normale gebruik van de woning zullen optreden, zal een uitzondering op deze situatie gemaakt moeten worden. In die situatie moet het wel vaststaan of zeer waarschijnlijk zijn dat de belemmeringen op korte termijn zullen toenemen. In die situatie hoeft niet gewacht te worden tot de belemmeringen daadwerkelijk zijn toegenomen.

Een tweede situatie betreft een situatie waarin er belangrijke redenen zijn om te verhuizen. Te denken valt bijvoorbeeld aan het aanvaarden van een andere werkkring door de persoon met beperkingen of zijn partner op een afstand die niet bereikbaar geacht moet worden. Of de noodzaak tot mantelzorg die niet realiseerbaar is in de woning waar de persoon met beperkingen op dat moment woont, terwijl een afweging is gemaakt ten aanzien van professionele ondersteuning of zorg. Ook in die situatie kan verhuizing vanuit een adequate woning leiden tot medewerking van nieuwe aanpassingen in een te betrekken woning, mits daarbij gezocht is naar de meest adequate woning die op dat moment beschikbaar is en in de situatie van de persoon met beperkingen passend geacht moet worden.

Sub b

Als niet verhuisd wordt naar de meest geschikte woning, kan daar aanleiding toe bestaan. Deze bepaling regelt dat in die situatie aan de aanpassing toch meegewerkt kan worden, mits tevoren schriftelijk toestemming daartoe is verleend door het college. De toestemming tevoren is belangrijk, zodat beoordeeld kan worden of inderdaad gesproken kan worden van de meest geschikte woning. Ook kan beoordeeld worden of de kosten binnen deze verordening passen en of mogelijk andere oplossingen de voorkeur verdienen.

Artikel 4.3 Leges bouwvergunning bij woningaanpassing

Behoeft geen toelichting.

Artikel 4.4. Noodzakelijke extra te verwerven grond voor woningaanpassing

Als de woningaanpassing een uitbreiding van een bestaande woning of het groter bouwen van een nieuwe woning tot gevolg heeft, kan de gemeente een financiële tegemoetkoming verlenen in de kosten van het verwerven van extra grond die noodzakelijk is om de woningaanpassing te realiseren. Uiteraard wordt geen financiële tegemoetkoming verstrekt als de extra te verwerven grond zoals tuin of iets dergelijks wordt benut. Alleen de grond die noodzakelijk is voor de woningaanpassing zelf kan in aanmerking komen voor een financiële tegemoetkoming, waarbij een maximum aantal m² wordt gehanteerd voor de verschillende vertrekken, zoals neergelegd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 4.5 Woongebouwen

Lid 1

Een woonvoorziening voor het treffen van voorzieningen wordt alleen verstrekt als het woonruimten betreft, die als zelfstandige woonruimte in het kader van de Wet op de huurtoeslag ook als zodanig aangemerkt worden. Een uitzondering vormen aanpassingen aan woonwagens, woonschepen en binnenschepen; deze worden geregeld in artikel 4.6 maar komen weinig voor. Verder worden geen woonvoorzieningen verstrekt in gemeenschappelijke ruimten van woongebouwen voor ouderen of gehandicapten of voorzieningen die in dergelijke gebouwen, ook in de wooneenheden, bij nieuwbouw of renovatie zonder noemenswaardige meerkosten kunnen worden meegenomen.

Vanaf de negentiger jaren is de gedachte van het zogenaamde aanpasbaar bouwen gemeengoed geworden. Het mag als normaal beschouwd worden dat bij het bouwen vanaf die tijd rekening wordt gehouden met de kenmerken van gehandicapten en ouderen, zeker in specifiek voor deze groepen bestemde gebouwen. Voorzieningen die leiden tot aanzienlijke kosten en op het individu zijn gericht zijn, zullen veelal niet standaard worden aangebracht.

Lid 2

In bijzondere situaties kan het college besluiten voor gemeenschappelijke ruimten, op individuele aanvraag, bepaalde voorzieningen te treffen. Gezien het gestelde in lid 1 dient hiermee echter uitermate terughoudend te worden omgegaan. Belangrijk is dat dit alléén gebeurt als de woning van een persoon met beperkingen zonder deze aanpassingen ontoegankelijk blijft. Er kan een financiële tegemoetkoming worden verleend voor uitsluitend de in dit lid genoemde voorzieningen. Het dient daarbij te gaan om woongebouwen die niet bedoeld zijn voor ouderen en/of mensen met een handicap. Voor deze gebouwen geldt sowieso het gestelde in lid 1. Het kan de voorkeur verdienen bepaalde voorzieningen niet in gemeenschappelijke ruimten aan te brengen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan (trap)liften in gemeenschappelijke ruimten in de buitenlucht. Het gaat daarbij om voorzieningen waar iedereen bij kan, zodat deze zeer gevoelig zijn voor vandalisme en daartegen beschermd moeten worden, hetgeen hoge kosten met zich mee kan brengen.

Bovendien vergt het gegeven dat deze zich in de buitenlucht bevinden ook extra beschermingsmaatregelen. Om deze reden kan sprake zijn van (zeer) dure voorzieningen. Uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep kan afgeleid worden dat, als de in een gemeenschappelijke ruimte aan te brengen voorzieningen limitatief opgenomen zijn en daar een redelijke onderbouwing voor gegeven kan worden, verstrekking van andere voorzieningen achterwege kan blijven.

Artikel 4.6 Woonwagens, woonschepen en binnenschepen

In het volkshuisvestingsbeleid wordt ernaar gestreefd geen onderscheid meer te maken in de regels die gelden voor woningen enerzijds en woonwagens dan wel woonschepen anderzijds. De uitgangspunten en de gevallen waarin een voorziening aan een woonwagen, woonschip of het verblijf van een binnenschip kan worden aangebracht, zijn in principe gelijk aan die bij woningen. Toch kunnen er voor de gemeente redenen zijn om, gezien de kenmerken van deze woonruimten, nadere voorwaarden te stellen.

Artikel 4.7 Woningaanpassing en hoofdverblijf

Lid 2

Het uitgangspunt is dat de woningaanpassing zich beperkt tot het hoofdverblijf van de persoon met beperkingen.

Lid 3 en 4

Op grond van artikel 2 van de Wvg, die vervalt, zijn (waren) gemeenten niet verplicht om, als de gehandicapte zijn hoofdverblijf in een AWBZ-instelling heeft, een woonruimte bezoekbaar of logeerbaar te maken. Op grond van het gemeentelijke (Wvg-) beleid wordt hiervoor wel een mogelijkheid geboden, inhoudende het bezoekbaar maken, of logeerbaar maken (bij een gelijkvloerse woning), van één woonruimte. Hierbij moet echter wel rekening worden gehouden met het gegeven dat toestemming van de eigenaar van de woning nodig is. Omdat de voorziening buiten de directe werkingssfeer van de wet valt, kan de verhuurder niet gedwongen worden (via aanschrijving) om de woning aan te passen.

In principe is dit dus alleen mogelijk, als de persoon met beperkingen zijn hoofdverblijf heeft in de woning waaraan de voorzieningen worden getroffen. Een uitzondering kan gemaakt worden als de persoon met beperkingen zijn hoofdverblijf heeft in een AWBZ-instelling. Het is dan mogelijk dat eenmalig een financiële tegemoetkoming wordt verstrekt ten behoeve van het aanpassen van één woonruimte waar de persoon met beperkingen vaak verblijft (lid 4).

Om die reden is ook geregeld dat de aanvraag moet worden ingediend in de gemeente waar de aan te passen woning staat (lid 1). Anders zou deze persoon in de gemeente waar hij zijn hoofdverblijf heeft, de aanvraag indienen, hetgeen een extra financiële druk zou inhouden voor gemeenten met een AWBZ-instelling ten opzichte van gemeenten die geen AWBZ-instelling huisvesten. De financiële tegemoetkoming wordt slechts verleend onder de voorwaarde dat de gemeente waar de persoon met beperkingen zijn hoofdverblijf heeft, verklaart dat haar niet bekend is dat ten behoeve van deze persoon reeds eerder een woning bezoekbaar of logeerbaar is gemaakt.

Dit is conform het bestaande gemeentelijke (Wvg-)beleid.

De financiële tegemoetkoming beperkt zich slechts tot het bezoekbaar maken van die woning, omdat de persoon met beperkingen daar slechts geringe tijd verblijft. Uit doelmatigheidsoverwegingen is het daarom redelijk dat er geen volledige maar een gedeeltelijke aanpassing van de woning plaatsvindt. Onder het bezoekbaar maken van de woning wordt verstaan dat de persoon met beperkingen bijvoorbeeld de woonruimte, de woonkamer en een toilet kan bereiken en gebruiken. Als er sprake is van een partner of kind met beperkingen, dan valt onder het bezoekbaar maken ook kunnen logeren (logeerbaar maken) bij partner c.q. ouder.

In lid 4 is een beperking van het maximumbedrag opgenomen voor bezoekbaar of logeerbaar maken voor bewoners van een AWBZ-instelling. Als het primaat van de verhuizing wordt gehanteerd, zal dat veelal het maximumbedrag zijn dat beschikbaar wordt gesteld in het geval dat een zelfstandig wonende persoon een woonvoorziening aanvraagt en het hanteren van het primaat van de verhuizing mogelijk is. Het zou merkwaardig zijn als dan voor een persoon die niet eens binnen de gemeente woonachtig is, ineens een (veel) hoger bedrag beschikbaar gesteld zou worden dan gebeurt bij een zelfstandig wonende.

Uit de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep is af te leiden dat in dit soort situaties in principe ook geen aanleiding gevonden hoeft te worden de hardheidsclausule toe te moeten passen, omdat het een buitenwettelijke taak is. Toepassing van de hardheidsclausule is uiteraard wel toegestaan, doch niet afdwingbaar.

Artikel 4.8 Financiële tegemoetkomingen artikel 4.1, eerste en derde lid

Lid 1 t/m 3 (verhuizing en inrichting)

Het college kan een financiële tegemoetkoming in de kosten van verhuizing en inrichting verstrekken aan een persoon die verhuist naar een geschikte (aangepaste), of een goedkoper dan de huidige woonruimte aan te passen, woonruimte. Een dergelijke woonvoorziening kan echter ook aan een andere persoon worden verstrekt, als op deze wijze een aangepaste of geschikte woonruimte vrij komt voor een persoon met beperkingen.

De financiële tegemoetkoming dient ter stimulering van het vrijmaken van de woning.

Personen met beperkingen staan soms jaren op de wachtlijst, voordat zij een ADL-woning toegewezen krijgen. De persoon woont in dat geval gedurende langere tijd in een geschikte, adequate woning. Ten einde de drempel om naar een ADL-woning te verhuizen niet te groot te maken, wordt voor deze situatie een uitzondering in de verordening gemaakt. Bovendien maakt de persoon met beperkingen de aangepaste woning vrij voor een andere persoon met beperkingen.

Lid 4 t/m 7 (tijdelijke huisvesting)

In die gevallen waarin de aanvrager tijdens het aanbrengen van de voorzieningen niet in de woonruimte kan blijven wonen en om deze reden tijdelijk naar een andere woonruimte moet uitwijken, kan voor de periode dat dit noodzakelijk is een vergoeding in de dubbele woonlasten worden verstrekt. Alleen in die gevallen dat het redelijkerwijs buiten de mogelijkheden van de aanvrager ligt om te voorkomen dat er dubbele woonlasten opgebracht moeten worden, kan tot vergoeding van extra woonlasten in verband met tijdelijk huisvesting worden overgegaan. De financiële tegemoetkoming heeft betrekking op kosten die gemaakt worden in verband met het tijdelijk betrekken van een zelfstandige woonruimte of het tijdelijk betrekken van een niet-zelfstandige woonruimte.

Lid 8 (huurderving)

Het vinden van een geschikte huurder voor een aangepaste woning zal in veel gevallen langer duren dan de termijnen die voor niet-gehandicapten gelden. Door de eigenaar van de woning een financiële tegemoetkoming in de gedeelde huurinkomsten te verlenen kan bevorderd worden dat de aangepaste woonruimte beschikbaar blijft voor gehandicapten. In de exploitatie van een woning wordt rekening gehouden met een bepaald percentage huurderving. Om deze reden is het te verantwoorden dat de verhuurder het normale risico van leegstand loopt. De eerste maand dat de woning leeg staat mag dit als normaal beschouwd worden. Het is daarentegen niet onredelijk dat de gemeente enigszins tegemoet komt in de extra risico's die een verhuurder loopt als gevolg van het feit dat er sprake van een aangepaste woning is. De hoogte van de financiële tegemoetkoming is afhankelijk van de kale huur van de woonruimte.

Lid 9 (verzekering)

Als in een woning een traplift, een verstelbare keuken of een andere dure voorziening is aangebracht, heeft dit gevolgen voor de te verzekeren waarde van de opstal. Dit risico dient in de opstalverzekering gedekt te worden. De aanvrager is zelf verantwoordelijk een verzekering af te sluiten voor de voorziening waarvoor hij een woonvoorziening heeft ontvangen. Als bijvoorbeeld bij brand blijkt dat de woning onvoldoende verzekerd is, dan kan op dat moment geen beroep op deze verordening worden gedaan.

Artikel 4.9 Aanvang van werkzaamheden en inzicht in de woonruimte

Behoeft geen toelichting.

Artikel 4.10 Gereedmelding, vaststelling en verstrekking van de woonvoorziening

In dit artikel wordt ook geregeld dat de woningaanpassing binnen een bepaalde termijn wordt gereed gemeld. De gereedmelding vindt plaats door degene aan wie wordt uitbetaald. Hiervoor is gekozen omdat degene die uitbetaling ontvangt niet altijd de persoon met beperkingen is. Als dat het geval is, heeft de persoon met beperkingen, of zijn gemachtigde, geen belang bij de gereedmelding en zou de begunstigde de dupe kunnen worden.

De gereedmelding dient binnen een bepaalde termijn na het verlenen van de woonvoorziening plaats te vinden, dit om te voorkomen dat het treffen van de voorziening te lang op zich laat wachten. Een andere reden voor het opnemen van een gereedmeldingstermijn is om te voorkomen dat onnodig lang een verplichting tot uitbetaling blijft openstaan. Voor het vaststellen van de termijn sluit de gemeente aan bij de systematiek van de voormalige Regeling Geldelijke Steun Huisvesting Gehandicapten en wordt uitgegaan van 15 maanden. De hoogte van het uit te betalen bedrag is afhankelijk van de hoogte van de subsidiabele kosten van de woningaanpassing. Deze is pas definitief bekend op het moment dat de aanpassing is uitgevoerd.

Artikel 4.11 Voorwaarden in geval van meerwaarde woning door woningaanpassing

Het is de verwachting dat voornamelijk bij dure woningaanpassingen (uitbouwen e.d.) een reële waardeverhoging van de woning optreedt. Met het opnemen van een anti-speculatiebeding kan worden voorkomen dat woningen die met gemeenschapsgeld zijn aangepast met 'winst ten gevolge van deze aanpassing' verkocht zullen worden. Het is moeilijk om exact de meerwaarde van de woning vast te stellen. Om misverstanden te voorkomen zou op het moment dat de woning aangepast wordt een taxatie moeten worden gemaakt van de waarde voor en na de aanpassing. Dit verschil zou dan uitgangspunt moeten zijn bij het bepalen van de eventueel behaalde winst bij verkoop uit de woning. Rekening dient te worden gehouden met de kosten die met een taxatie gemoeid zijn; deze zijn voor rekening van de gemeente. Ook de administratieve procedure zal kosten met zich meebrengen. Gezien deze rendementsafweging wordt de meerwaarde van de aangepaste woning vooralsnog vastgesteld overeenkomstig de kosten van de aanpassing.

Artikel 5.1 Algemene omschrijving

Dit artikel bevat een opsomming van vervoersvoorzieningen die op grond van deze verordening kunnen worden verstrekt. Omdat het een opsomming is, waaraan niet de voorwaarde is verbonden dat het om de ene of de andere voorziening gaat, is het ook mogelijk *in bepaalde omstandigheden* een combinatie van deze voorzieningen te verstrekken.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen twee vormen van vervoersvoorzieningen: voorzieningen in natura en financiële tegemoetkomingen. Het onderscheid tussen deze twee hoofdcategorieën is gemaakt gezien het verschillende karakter van deze verstrekkingen.

Artikel 1

Sub a (*collectief vervoerssysteem als voorziening in natura*)

Dit is de *eerste* vorm die genoemd wordt bij de algemene omschrijving van vervoersvoorzieningen, omdat dit een vorm is, die tevens de andere individuele voorzieningen (gedeeltelijk) overbodig kan maken. Deze vorm heeft het primaat.

Door een systeem van aanvullend al dan niet openbaar vervoer op te (doen) zetten kan een gemeente in belangrijke mate aan het compensatiebeginsel voldoen ten aanzien van het vervoer buitenshuis. Het betreft een voorziening in natura. Slechts als deze (in de toekomst) als algemene voorziening wordt aangeboden, bestaat er geen keuzemogelijkheid voor een persoonsgebonden budget. Deze keuze geldt immers alleen voor een *individuele* voorziening. Op het moment van vaststellen van deze verordening is er in de gemeente IJsselstein ook geen collectief vervoerssysteem beschikbaar, zoals hier wordt bedoeld.

Sub b t/m e (*overige vervoersvoorzieningen in natura*)

Hierin worden de andere vervoersvoorzieningen genoemd, die in natura kunnen worden verstrekt.

Verstrekking zal bijna altijd geschieden via de leverancier waarmee de gemeente een contract heeft gesloten; service, onderhoud en reparatie e.d. zijn dan inbegrepen. Een verstrekking vindt in natura op basis van bruikleen plaats.

Lid 2 (*vervoersvoorzieningen in de vorm van een financiële tegemoetkoming*)

Deze categorie vervoersvoorzieningen is onder te verdelen in:

- a. aanpassingen aan de eigen auto. Als de persoon met beperkingen een eigen auto bezit, bestaat de mogelijkheid financieel tegemoet te komen in de kosten van aanpassing aan de eigen auto.
- b. de bruikleenauto wordt bij hoge uitzondering verstrekt; derhalve zal de vergoeding hiervoor nauwelijks voorkomen.
- c. gebruik van individuele taxi. Voor dat deel waarin een collectief vervoerssysteem onvoldoende verplaatsingsmogelijkheden biedt kan een vergoeding worden gegeven in de kosten van het gebruik van regiotaxi, individuele taxi of eigen auto;
- d. gebruik van de rolstoeltaxi. Voor dat deel waarin een collectief vervoerssysteem onvoldoende verplaatsingsmogelijkheden biedt kan een vergoeding worden gegeven in de kosten van het gebruik van een rolstoeltaxi;
- e. aanschaf of gebruik van een ander verplaatsingsmiddel. Hierbij kan gedacht worden aan dezelfde vervoersvoorzieningen zoals genoemd onder e in lid 1; hier wordt echter de voorziening niet in natura geleverd, maar in de vorm van een financiële tegemoetkoming. Tevens kan het gaan om aanpassingen aan diverse vervoermiddelen, zoals aanpassingen aan een standaardfiets;
- f. begeleiding door een derde. Als het op basis van ziekte of gebrek bij het vervoer noodzakelijk is dat de persoon in kwestie begeleid wordt, dan kunnen er meerkosten zijn. Voor zover het de vervoerskosten betreft, kunnen deze vergoed worden. Betaling van uren (tijd) komt niet voor vergoeding in aanmerking.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan visueel gehandicapten in een voor hen vreemde omgeving of aan verstandelijk gehandicapten, dementerenden of mensen met gedragsstoornissen. Voor het openbaar vervoer bestaat overigens de mogelijkheid om in aanmerking te komen voor een zogenaamde begeleiderskaart, waarmee de persoon met beperkingen in staat is een begeleider gratis mee te nemen (voorliggende voorziening).

De financiële tegemoetkomingen voor de subcategorieën b t/m d zullen worden verstrekt in de vorm van forfaitaire of gemaximeerde bedragen.

Lid 3 (*persoonsgebonden budget*)

Alleen voor individuele voorzieningen in natura geldt de mogelijkheid om in plaats daarvan te kunnen kiezen voor een persoonsgebonden budget. De voorwaarden worden nader uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 5.2 Het recht op een vervoersvoorziening

Lid 1 geeft aan dat bij de vervoersvoorzieningen wordt uitgegaan van verplaatsingen in de directe woon- en leefomgeving in het kader van het leven van alledag, daargelaten uitzonderingen zoals hier eveneens vermeld.

Lid 2

Het vervoermiddel is afhankelijk van de individuele vervoersbehoefte en de mate waarin een collectief vervoerssysteem in die vervoersbehoefte kan voorzien. Bij het bepalen van de vervoersvoorziening zal dus eerst moeten worden vastgesteld of er sprake is van een uitzonderlijke vervoersbehoefte en vervolgens is dan de vraag aan de orde in welke mate een collectief vervoerssysteem in die vervoersbehoefte kan voorzien.

Er bestaat een relatie tussen vervoersbehoefte en de leeftijd, zoals voorheen ook is gehanteerd door de (voormalige) bedrijfsvereniging ten tijde van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AAW). Als in individuele gevallen het tegendeel niet blijkt, wordt ervan uitgegaan dat:

- er bij kinderen jonger dan 5 jaar geen sprake is van vervoersproblemen, omdat de ouders hen meenemen zoals ook gebruikelijk is met niet-gehandicapte kinderen.
- kinderen van 5 tot 12 jaar een geringe zelfstandige vervoersbehoefte hebben, omdat zij veelal door hun ouders worden begeleid, zoals ook gebruikelijk is met niet-gehandicapte kinderen.
- kinderen van 12 tot en met 15 jaar een zelfstandige vervoersbehoefte ontwikkelen en vanaf 16 jaar een zelfstandige vervoersbehoefte hebben die overeenkomt met die van volwassenen.

Wanneer echtgenoten beiden als personen met beperkingen kunnen worden aangemerkt en een vervoersvoorziening behoeven, zoals genoemd in het tweede lid, onder b t/m d, wordt voor beide echtgenoten, conform de bepaalde vervoersbehoefte, het maximale bedrag van de financiële tegemoetkoming verstrekt. De hoogte hiervan is namelijk bepaald aan de hand van de kosten van het *regionale* collectieve vervoerssysteem, waardoor het delen van kosten niet mogelijk is. Men moet immers in het collectief vervoer voor elke passagier apart betalen.

Lid 3

Onder de inkomensgrens van 1,5 x het norminkomen worden financiële tegemoetkomingen verstrekt voor het gebruik van het collectief vervoerssysteem, (bruikleen)auto, regiotaxi, (rolstoel)taxi. Bij inkomens boven de inkomensgrens van 1,5 x het norminkomen wordt het meerdeel van het inkomen afgetrokken van het maximale bedrag aan tegemoetkoming (glijdende schaal), zoals nader uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Lid 4

Voor de verstrekking van een voorziening in natura geldt dat het algemeen gebruikelijk deel door de aanvrager zelf voldaan dient te worden. Zo zal voor een elektrische buitenwagen het algemeen gebruikelijk deel (als vervanging van een fiets) voor eigen rekening komen. Bij een bruikleenauto geldt dat voor mensen met een inkomen tot 1,5 maal de bijstandsnorm een auto niet algemeen gebruikelijk is. Er kan dan eventueel een bruikleenauto worden verstrekt. Boven deze grens is het algemeen gebruikelijk dat men een auto heeft, dan wel dat men een auto kan aanschaffen. In dat geval wordt de auto niet in bruikleen toegekend.

Lid 5 verwijst naar het Besluit maatschappelijke ondersteuning voor wat betreft nadere regelgeving omtrent het bepalen van de hoogte van het inkomen, het norminkomen, de financiële tegemoetkomingen, algemeen gebruikelijk kostendeel bij voorzieningen in natura. In lid 10 wordt aangegeven dat de financiële tegemoetkomingen ook kunnen worden gehalveerd als er sprake is van samenloop van bepaalde vervoersvoorzieningen.

Lid 6 geeft aan dat een persoon voor het collectief vervoerssysteem in aanmerking kan worden gebracht, als aantoonbare beperkingen als gevolg van ziekte of gebrek het gebruik van het openbaar vervoer of het bereiken van dit openbaar vervoer deels onmogelijk maken (primaat). Het collectief vervoerssysteem zoals hier bedoeld moet uiteraard wel beschikbaar zijn.

Door deze formulering is bepaald dat louter de aantoonbare beperkingen van de persoon in relatie tot de belemmeringen van de bestaande vervoerssystemen bepalend zijn voor de vraag of, en zo ja in hoeverre, de persoon in aanmerking komt voor een voorziening terzake. Als bijvoorbeeld het probleem niet therapeutisch opgelost kan worden, dan is een langdurige noodzaak aanwezig en zou een vervoersvoorziening verstrekt kunnen worden.

Lid 7 en 8 geven de verdere rangorde aan.

Lid 9 geeft aan dat bepaalde voorzieningen in natura ook in aanvulling op het gebruik van het collectief vervoerssysteem, of de regiotaxi, individuele (rolstoel)taxi of eigen auto, verstrekt worden. Dit is mogelijk als de vervoersbehoefte van de persoon met beperkingen niet volledig wordt gedekt. Het gebruik van het collectief vervoerssysteem, of de regiotaxi, individuele (rolstoel)taxi of eigen auto (financiële tegemoetkoming), wordt dan gehalveerd op grond van lid 10.

Artikel 5.3 Leges invalidenparkeerplaats/-kaart bij vervoersvoorziening
Behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 6 Rolstoelen

(verplaatsen in en om de woning)

Artikel 6.1 Algemene omschrijving

Lid 1 (rolstoel)

Het college kan een rolstoel verstrekken voor verplaatsing binnen en/of buiten de woonruimte. Rolstoelen die uitsluitend geschikt zijn voor buitenvervoer zijn per definitie vervoersvoorzieningen (hoofdstuk 5), bijvoorbeeld een scootermobiel voor buitengebruik of een elektrische buitenwagen. Onder het begrip rolstoel valt alleen een handbewogen of elektrische rolstoel en geen andere voorziening voor het verplaatsen binnenshuis, zoals een trippelstoel. Onder een handbewogen rolstoel kan ook worden verstaan een duwwandelwagen of een zelfbeweger.

Ook individuele aanpassingen aan rolstoelen en medisch noodzakelijke accessoires vallen onder de rolstoelverstrekking. Vaak zullen aanpassingen tegelijkertijd met de verstrekking van de rolstoel worden gerealiseerd. Het kan echter ook voorkomen dat aanpassingen aan rolstoelen na het moment van verstrekking van een rolstoel worden aangevraagd en verleend.

Keuring, onderhoud, reparatie en verzekering, evenals eventueel noodzakelijke accessoires, zijn bij de verstrekking van de rolstoel inbegrepen.

Lid 2 (sportrolstoel)

Een gebruiker van een sportrolstoel kan slechts voor een *financiële tegemoetkoming* in de kosten van de aanschaf van een sportrolstoel in aanmerking komen. Hierin is eveneens begrepen een bedrag voor de kosten van keuring, onderhoud, reparatie en verzekering, evenals eventueel noodzakelijke accessoires. Zie ook artikel 6.2, lid 2.

Lid 3 (persoonsgebonden budget)

Alleen voor individuele voorzieningen in natura geldt de mogelijkheid om in plaats daarvan te kunnen kiezen voor een persoonsgebonden budget. De voorwaarden worden nader uitgewerkt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 6.2 Het recht op een rolstoelvoorziening

Lid 1

De eerste voorwaarde om in aanmerking te komen voor een rolstoel is uiteraard dat er sprake moet zijn van aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek (afgeleid van de begripsomschrijving van "persoon met beperkingen" en zie ook artikel 1.2, lid 1, onder a). Voorts moet men (om medisch-ergonomische redenen) in belangrijke mate aangewezen zijn op zittend verplaatsen. Ten slotte moeten andere loophulpmiddelen onvoldoende uitkomst bieden. De noodzaak tot zittend verplaatsen hoeft niet de gehele dag, maar wel in belangrijke mate, aanwezig te zijn.

Lid 2

Voor een sportrolstoel kunnen ook aanvragers in aanmerking komen, die in het dagelijkse leven van loophulpmiddelen gebruik kunnen maken, maar zonder sportrolstoel niet in staat zijn tot sportbeoefening. De betreffende persoon dient bij de aanvraag een bewijs van lidmaatschap van een sportvereniging te overleggen. Als deze persoon meerdere sporten beoefent, wordt er slechts één sportrolstoel verstrekt (zie ook toelichting op artikel 6.1, lid 2). Hieronder kan ook vallen een ligfiets, in geval van lidmaatschap van een rijvereniging.

Artikel 6.3 Bruikleen of eigendom

Een rolstoel wordt in principe niet in eigendom verstrekt, maar in bruikleen. Volgens het Burgerlijk wetboek (artikel 1777, boek 7a) is een bruikleenverstrekking altijd 'om niet', dus kunnen er bij bruikleenverstrekingen geen eigen bijdragen worden gevraagd. In verband met het uitgangspunt om het voormalige Wvg-beleid zoveel mogelijk voort te zetten, wordt er, conform de voormalige Regeling inzake financiële tegemoetkomingen en eigen bijdragen Wvg, geen eigen bijdrage gevraagd voor rolstoelen. Om dezelfde reden wordt het voormalige beleid ten aanzien van de vorm van een sportrolstoel ook gehandhaafd; deze wordt niet in bruikleen verstrekt, maar in de vorm van een financiële tegemoetkoming. Dit is een forfaitair of gemaximeerd bedrag waarvan de hoogte wordt vastgesteld in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 6.4 AWBZ-bewoners

Als uitzondering op het gestelde in artikel 6.2 komt een persoon die verblijft in een op grond van artikel 5 van de Wet toelating zorginstellingen erkende instelling uitsluitend voor een rolstoel in aanmerking, als hij geen recht heeft op een rolstoel op grond van de AWBZ.

Hoofdstuk 7 Het verkrijgen van individuele voorzieningen

Artikel 7.1 Aanvraagprocedure

In artikel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat een aanvraag tot het geven van een beschikking schriftelijk wordt ingediend, tenzij bij wettelijk voorschrift anders is bepaald. Dat betekent dat er altijd een eerste handeling van de kant van de aanvrager noodzakelijk is: er moet eerst een aanvraag worden ingediend. Een persoon uit de doelgroep van deze wet kan dus niet verwachten dat vanuit de gemeente op eigen initiatief iets in zijn of haar richting wordt ondernomen. In dit artikel is bepaald dat de aanvraag plaats dient te vinden op een daartoe beschikbaar gesteld aanvraagformulier. De aanvraag in het kader van de wet die niet op het beschikbaar gestelde aanvraagformulier is ingediend, kan echter niet zonder meer buiten behandeling worden gelaten. De Algemene wet bestuursrecht bepaalt immers dat de aanvraag in ieder geval naam en adres van de aanvrager en een aanduiding van de beschikking die gevraagd wordt, dient te bevatten en verder moet zijn ondertekend en voorzien van een datum. Jurisprudentie leert dat een ondertekend formulier, dat voor het overige niet is ingevuld, geaccepteerd dient te worden als de overige benodigde bescheiden daarbij zijn gevoegd. Het ligt voor de hand in een dergelijke situatie te verzoeken om aanvulling van de gegevens.

Artikel 7.2 Relatie met de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)

Op basis van het amendement-Mosterd c.s. (kamerstuk nr. 30 131-54) is in artikel 5, lid 2, onder a van de wet opgenomen dat de gemeenteraad bij verordening regels moet vaststellen omtrent de wijze waarop de toegang tot individuele voorzieningen in samenhang met voorzieningen op het gebied van wonen en zorg zoals bedoeld in de AWBZ is geregeld.

Gezien de toelichting op dit amendement, waarbij is vermeld dat lid 2, onder a van de wet ertoe strekt dat "de gemeente bepaalt hoe achter één loket de samenhang van toegang tot voorzieningen krachtens deze wet met toegang tot zorgvoorzieningen krachtens de AWBZ of toegang tot voorzieningen op het gebied van wonen is geregeld", wordt bedoeld op de zogenaamde één-loketgedachte. Wetsbepaling en toelichting lopen echter enigszins uit elkaar, omdat in de wetsbepaling "voorzieningen op het gebied van wonen en zorg zoals bedoeld in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten" gebundeld (als vallend onder de AWBZ) worden genoemd, terwijl in de toelichting op het amendement waarop de wetsbepaling is gebaseerd onderscheid wordt gemaakt tussen toegang tot zorgvoorzieningen krachtens de AWBZ en toegang tot voorzieningen op het gebied van het wonen.

Verder wordt er, zoals hierboven al geciteerd, in de toelichting geen onderscheid meer gemaakt tussen gemeenteraad en college, slechts "de gemeente" wordt genoemd. Praktisch gezien is de concrete uitvoering van activiteiten in het zorgloket en de werking ervan een typische uitvoeringsactiviteit, dus zal deze naar zijn aard vallen onder de verantwoordelijkheid van het college. De door de gemeenteraad vast te stellen verordening beperkt zich daarom tot het aanwijzen van een loket, waarbij de nadere uitwerking daarvan via het college geregeld moet worden. Het loket zal gevestigd zijn in het Stadhuis van IJsselstein, tenzij het college anders bepaalt in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Artikel 7.3 Inlichtingen, onderzoek, advies

Lid 1 onder a en b van dit artikel in de verordening bepaalt dat het college bevoegd is de aanvrager op te roepen in persoon te verschijnen en te ondervragen op een door het college te bepalen plaats en tijdstip en te laten onderzoeken en/of ondervragen door een of meer daartoe aangewezen deskundige(n). Dit alles met de beperking dat dit in het belang moet zijn van de aanvraag.

Afdeling 3:3 van de Algemene wet bestuursrecht geeft in een vijftal artikelen enige algemene bepalingen over (externe) advisering. Artikel 3:5, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht geeft aan dat in deze afdeling onder adviseur verstaan wordt: een persoon of college, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het adviseren inzake door een bestuursorgaan te nemen besluiten en niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van dat bestuursorgaan.

In tegenstelling tot hetgeen er was bepaald in de Wvg is in de wet niet geregeld dat er een adviseur benoemd moet worden. Advies zal in het kader van de uitvoering van de wet echter onontbeerlijk zijn. De gemeente dient één of meer deskundige(n) aan te wijzen om in het kader van de wet advies uit te brengen. In de verordening wordt niet opgenomen wie dit is. Men kan immers meer deskundigen in verschillende, zelfs wisselende situaties hebben, hetgeen een eenduidige vermelding onmogelijk maakt.

In lid 2 is bepaald in welke gevallen het college gehouden is om advies te vragen. Uitgangspunt is dat het college te allen tijde de mogelijkheid heeft om advies te vragen.

Uit het oogpunt van doelmatigheid is bepaald dat het college alleen gehouden is advies te vragen in het geval dat de gevraagde voorzieningen om medische redenen worden afgewezen.

In het Besluit maatschappelijke ondersteuning wordt dit nader uitgewerkt.

De bepaling van lid 3 spreekt voor zich; het is duidelijk dat gegevens inzake de medische toestand, het inkomen, de woonsituatie en allerlei andere gegevens noodzakelijk kunnen zijn om een aanvraag te kunnen beoordelen. Er is een duidelijke praktische samenhang met artikel 7.1 van deze verordening, inzake het gebruik van een door het college te verstrekken formulier. Door middel van gebruik van een formulier kunnen de procedures inzake de gegevensverstrekking worden gestroomlijnd.

Uiteraard moet er niet meer worden opgevraagd dan noodzakelijk is voor het nemen van een besluit op de aanvraag; zie hieromtrent ook artikel 4:3 van Algemene wet bestuursrecht. Weigert de aanvrager echter de voor het nemen van het besluit noodzakelijke gegevens te verstrekken, dan rest het college niets anders dan de aanvraag volgens de procedure van artikel 4:5 van Algemene wet bestuursrecht buiten behandeling te laten.

Ten aanzien van het omgaan met de – vaak privacygevoelige – gegevens moet de gemeente rekening houden met de verplichtingen die voortvloeien uit de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

Lid 4 geeft aan dat bij de advisering gebruik kan worden gemaakt van de zogenaamde ICF-classificatie van de Wereld Gezondheidsorganisatie. Deze bepaling is in de verordening opgenomen naar aanleiding van de toelichting op amendement 65, waarin staat “Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.”

Mede omdat bij de indicatiestelling van de diverse functies in de AWBZ eveneens van deze classificatie gebruik wordt gemaakt, kan het gebruik van de ICF-classificatie afstemming tussen de AWBZ en deze wet vergemakkelijken.

Artikel 7.4 Samenhangende afstemming

In artikel 5, lid 2, onder b van de wet is vastgelegd dat de gemeenteraad in de verordening bepaalt op welke wijze de verkrijging van individuele voorzieningen samenhangend afgestemd wordt op de situatie van de aanvrager. Deze bepaling is bedoeld om, naast de toepassing van algemene bestuursrechtelijke zorgvuldigheidseisen, de inhoud van de voorzieningen zelf, vanuit cliëntperspectief, in samenhang te bezien. In deze bepaling is een specifieke onderzoeksverplichting aan het college opgelegd.

Artikel 7.5 Wijzigingen in de situatie

Het spreekt voor zich dat wijzigingen in de situatie gemeld dienen te worden in al die gevallen dat deze van invloed zijn op de verstrekte of te verstrekken voorzieningen.

Artikel 7.6 Intrekking van een individuele voorziening

Het is duidelijk dat verstrekking van voorzieningen gebonden is aan voorwaarden. Het is in verband met het kenbaarheidsvereiste, verwoord in de passage “waarvan redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat deze van invloed zijn op het recht op een voorziening”, van groot belang om de beschikkingsvoorwaarden duidelijk te vermelden in een beschikking. Het is daarom raadzaam om een belanghebbende te wijzen op de voorwaarden die het recht op de voorziening met zich meebrengen. Daarnaast is het belangrijk in de beschikking ook expliciet te wijzen op de verplichting om wijzigingen in de situatie aan het college door te geven.

Mocht er sprake zijn van een, om wat voor reden dan ook, ten onrechte toegekende voorziening, dan vergemakkelijkt een duidelijke formulering in de beschikking een eventuele beëindiging of terugvordering van (het recht op) een voorziening, omdat de betrokkene zich dan niet kan beroepen op onbekendheid met de feiten.

Artikel 7.7 Terugvordering

De wet bevat geen bepalingen omtrent terugvordering van voorzieningen, wat reden is om deze mogelijkheid op te nemen in de verordening, omdat er anders geen juridische basis is om voorzieningen terug te vorderen. Als er, naar later blijkt, ten onrechte is uitbetaald of geleverd (voorziening in natura) is, kan het college de voorziening geheel of gedeeltelijk terugvorderen. Het besluit tot herziening van het recht op de voorziening en de daaraan gekoppelde terugvordering biedt echter geen executoriale titel, zoals bijvoorbeeld in de Wet werk en bijstand het geval is bij terugvordering. Er is wel sprake van een civielrechtelijke vordering op grond van onverschuldigde betaling, waarvoor het Burgerlijk Wetboek, boek 6 artikel 203 e.v. de wettelijke basis biedt. Aan de gerechtelijke procedure zijn kosten verbonden, met name in gevallen waarin de vordering hoger is dan € 5.000,- en dus een procedure met procureurstelling bij de rechtbank noodzakelijk is. Bij lagere bedragen kan een eenvoudige dagvaardingsprocedure bij de kantonrechter gevolgd worden, zonder verplichte procureurstelling.

Het ligt voor de hand dat van de terugvorderingsmogelijkheid in ieder geval gebruik wordt gemaakt, als er aan de zijde van de aanvrager sprake is van verwijtbaarheid. Wanneer deze dus bewust verkeerde gegevens heeft verstrekt, bijvoorbeeld over zijn inkomen. Ook kan terugvordering van een voorziening in natura aan de orde zijn, bijvoorbeeld als de aanvrager in gebreke blijft zijn eigen bijdrage binnen de gestelde termijn en na aanmaning te voldoen. Het is raadzaam om dan vooraf een inschatting te maken van de kosten en te verwachten baten gezien de mogelijke kosten van een civielrechtelijke procedure. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar de kosten van inschakeling van een procureur, maar ook naar mogelijke invorderingskosten, zoals de kosten van inschakeling van een deurwaarder.

Wanneer blijkt dat een financiële tegemoetkoming binnen zes maanden na de uitbetaling niet is aangewend voor de bekostiging van de voorziening waarvoor deze is verleend, kan deze betaling ook worden teruggevorderd. Het gaat hierbij om voorzieningen waarbij de uitbetaling van de tegemoetkoming aan de aanschaf van de voorziening voorafgaat. Bij woningaanpassingen zal dit in de regel niet voorkomen, omdat de uitbetaling pas dan plaatsvindt nadat de woningaanpassing is uitgevoerd.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Hardheidsclausule

Artikel 8.1 bepaalt dat het college in bijzondere gevallen ten gunste van de aanvrager kan afwijken van de bepalingen van deze verordening, en dus niet van de in de wet zelf genoemde bepalingen. Zonodig wordt hierbij advies ingewonnen. Dit afwijken kan alleen maar ten gunste en nooit ten nadele van de betrokken persoon met beperkingen of de eigenaar van de woonruimte. Bij de woningeigenaar, bijvoorbeeld een corporatie, kan gedacht worden aan een situatie waar het van belang is dat een woonruimte ook langer dan zes maanden leeg staat, omdat bijvoorbeeld bekend is dat een persoon met beperkingen voor wie de aangepaste woning uitermate geschikt is, op het punt staat om uit een revalidatiecentrum te worden ontslagen. In die gevallen kan het doelmatiger zijn om een langere periode een financiële tegemoetkoming in de huurderiving te verstrekken. Verder is met nadruk gemeld: in bijzondere gevallen. Het gebruik maken van de hardheidsclausule moet beschouwd worden als een uitzondering en niet als een regel. Het college moet in verband met precedentwerking dan ook duidelijk aangeven waarom in een bepaalde situatie van de verordening wordt afgeweken.

Artikel 8.2 Beslissingen in gevallen waarin de verordening niet voorziet

Hoewel met deze verordening wordt beoogd een compleet kader vast te stellen, waarbinnen aanvragen voor maatschappelijke ondersteuning kunnen worden afgehandeld, kunnen zich in de uitvoeringspraktijk altijd gevallen voordoen waarin de verordening niet voorziet. Om te voorkomen dat in deze gevallen een padstelling ontstaat, bepaalt artikel 8.2 dat het college in deze gevallen beslist, voor zover het de uitvoering van de verordening betreft.

Artikel 8.3 Indexering

Deze bepaling maakt het mogelijk alle bedragen genoemd in het op de verordening gebaseerde Besluit maatschappelijke ondersteuning te indexeren. Indexering voor de meeste van de op deze verordening gebaseerde normbedragen vindt plaats volgens het CBS-prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. De AMvB bepaalt in artikel 4.4, lid 1 dat ook de bedragen van de eigen bijdragen jaarlijks aan de hand van de prijsindex voor de gezinsconsumptie worden gewijzigd bij ministeriële regeling. Het ligt voor de hand wijzigingen in bedragen in het (gemeentelijke) Besluit maatschappelijke ondersteuning tegelijkertijd hiermee door te voeren.

Artikel 8.4 Evaluatie

Op grond van dit artikel dient het gemeentelijke beleid periodiek geëvalueerd te worden. Dat beleid omvat zowel het algemene beleid, zoals door de gemeenteraad neergelegd in de verordening, als het uitvoeringsbeleid dat onder de bevoegdheid van het college is neergelegd in beleidsregels. Als de evaluatie daartoe aanleiding geeft, bijvoorbeeld omdat het voorzieningenniveau te hoog of te laag blijkt te zijn, dient de evaluatie te leiden tot aanpassing van de verordening of van het Besluit maatschappelijke ondersteuning en aanvullende beleidsregels van het college.

Artikel 8.5 Overgangsbepalingen

Met de inwerkingtreding van onderhavige verordening wordt de Verordening voorzieningen gehandicapten IJsselstein 2004 ingetrokken. Met deze bepaling is gewaarborgd dat de aanvragen die vóór deze inwerkingtreding zijn ingediend en die nog definitief gemaakt moeten worden, nog verstrekt moeten worden of waaromtrent nog juridische procedures lopen, onder het rechtsregime van de Wvg-verordening blijven vallen.

Artikel 8.6 Inwerkingtreding

Op grond van de wet kan deze verordening pas in werking treden na een periode van drie maanden nadat deze is vastgesteld door de gemeenteraad en nadat de wet van kracht is geworden.

Artikel 8.7 Citeertitel

Deze bepaling spreekt voor zich en wordt niet nader toegelicht.